

SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNNAN ALAISEN TOIMINNAN VASTINE TARKASTUSLAUTAKUNNAN VUODEN 2025 ARVIOINTIKERTOMUKSEN HAVAINTOIHIN

Yleistä

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että arvioimatta jääneiden tavoitteiden määrä on merkittävä. Kun yhdeksän tavoitetta 29:stä jää ilman arvioitavaa toteumatietoa, se heikentää mahdollisuutta arvioida tavoitteiden tosiasiallista toteutumista. Tämä korostaa mittareiden, tavoitetasojen ja toteumatiedon laadun merkitystä.

Myönteisenä havaintona voidaan todeta, että useilla tulosalueilla tavoitteet toteutuivat hyvin tai kokonaan. Esimerkiksi työllisyys- ja kotoutumispalveluissa, kirjasto- ja kulttuuripalveluissa, vapaa-ajanpalveluissa, nuorisopalveluissa sekä asuinhuoneistoissa ja tilapalveluissa toteutumisprosentti oli 100 %. Samalla määrärahojen toteuma pysyi useilla tulosalueilla alle talousarvion, mikä osoittaa talousarvion toteutuneen monelta osin hallitusti. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että vuoden 2026 tavoitteiden valmistelussa kiinnitetään huomiota tavoitemäärän realistisuuteen ja mittareiden laatuun. Tavoitteiden tulee kuvata toiminnan kannalta olennaisia asioita.

Tarkastuslautakunta on käynyt läpi talousarvion toteutumisvertailussa esitetyt tavoitteiden toteutumat ja arvioinut tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa on käytetty seuraavaa värikoodistoa:

	toteutunut
	toteutunut osittain
	ei toteutunut
	ei voida arvioida

Lisäksi on ”Tarkastuslautakunnan arviointi” sarakkeessa on kirjattu sanallista arviointia.

Tässä sivistys- ja hyvinvointilautakunnan vastineessa vastataan arviointiin värikoodiston sekä sanallisen arvioinnin mukaisesti.

Sivistystoimen hallinto

Tavoite hyvinvoiva, sitoutunut ja osaava henkilöstö sekä toimenpide henkilöstön osallistuminen kehitystyöhön, koulutus- ja kehittämissuunnitelma kehityskeskustelujen pohjalta on toteutunut tavoitteen mukaisesti ja on merkitty vihreällä.

Tavoitteiden asettaminen sidosryhmäyhteistyölle ja hyvä yhteistyö sidosryhmien kanssa ei ole toteutunut suunnitelman mukaisesti johtuen henkilöstöresurssien puutteesta ja on merkitty punaisella. Tavoitetta on kuitenkin edistetty sovitusti uuden hyvinvointijohtajan

aloitettua tehtävässään helmikuussa 2026. Tavoitteita toiminnalle ei ole asetettu, mutta sidosryhmiin tutustuminen on aloitettu ja yhteistyön organisoituminen sekä esimerkiksi säännölliset järjestöfoorumit on sovittu.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen mahdollisimman matalalla kynnyksellä hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden avulla tavoitetta ei ole pystytty annetun toteumatiedon perusteella arvioimaan ja on merkitty keltaisella.

Savitaipaleen kunnan laajan hyvinvointikertomuksen 2022-2025 toteuma on käsitelty ja hyväksytty sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 6.5.2025. Hyvinvointikertomus 2022-2025 sisältää selvityksen hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumista koko toimintakauden osalta.

Perusopetus

Tarkastuslautakunta on arvioinut perusopetuksen tavoitteen "Laadukas perusopetus" toteutuneen osittain, koska pätevien opettajien osuus oli 94,4 % eikä asetettua 100 prosentin tavoitetta saavutettu.

Perusopetuksen henkilöstön rekrytoinnissa ensisijaisena tavoitteena on aina palkata tehtävään muodollisesti pätevä henkilö. Kaikki avoimet virat ja pidempiaikaiset määräaikaiset tehtävät laitetaan julkiseen hakuun, ja pätevä hakija valitaan aina ensisijaisesti. Mikäli muodollisesti päteviä hakijoita ei ole saatavilla, tehtävä täytetään määräajaisesti henkilöllä, jolla on tehtävään soveltuva koulutus, opintoja alalta tai riittävä työkokemus.

Erityisesti lyhytaikaisten sijaisuuksien osalta henkilöstön saatavuushaasteet ovat valtakunnallinen ilmiö. Lyhyisiin sijaisuuksiin ei useinkaan saada päteviä hakijoita, minkä vuoksi opetuksen jatkuvuuden turvaamiseksi joudutaan ajoittain käyttämään myös muodollisesti epäpäteviä sijaisia. Tavoitteena on kuitenkin kaikissa tilanteissa varmistaa opetuksen turvallinen ja laadukas järjestäminen. On myös huomioitava, että osa määräajaisista opettajista, joilta muodollinen kelpoisuus vielä puuttuu, on käytännössä erittäin osaavia ja ammattitaitoisia opettajia. Monella heistä on pitkä kokemus opetustyöstä sekä suoritettuja tai parhaillaan kesken olevia kasvatustieteen tai opetustoimen opintoja. Pelkkä muodollisen pätevyyden puuttuminen ei siten aina kuvaa henkilön todellista osaamista tai kykyä hoitaa tehtävää laadukkaasti.

Koulunkäynninohjaajien osalta vakituisten henkilöstön kelpoisuusaste oli 100 prosenttia. Haasteita liittyy erityisesti määräajaisiin henkilökohtaisiin avustajatehtäviin, joiden työaika ja palkkausprosentti ovat hyvin pieniä. Tällaiset tehtävät eivät houkuttele muodollisesti päteviä hakijoita. Näissä tilanteissa kunta on onnistunut turvaamaan oppilaiden tarvitseman tuen työllistämällä esimerkiksi omia vastavalmistuneita abiturienttejaan, jotka eivät ole vielä saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Vaikka heillä ei välttämättä ole muodollista ohjaajan kelpoisuutta, heidän soveltuvuutensa tehtäviin arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja he saavat tehtävän edellyttämän perehdytyksen sekä työyhteisön tuen.

Lukio

Lukion tavoitteiden toteumat on merkitty vihreällä eli tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut, vapaa-ajan palvelut sekä nuorisopalvelut

Näiden kolmen toimintayksikön tavoitteiden toteumat on merkitty vihreällä eli tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen tavoite pidemmän tähtäimen tilaratkaisujen suunnittelu ja valmistelu tilatyöryhmässä on merkitty vihreällä eli toteutunut kokonaan, koska entisen Suvannon muutostyöt ovat edenneet suunnitelman mukaisesti.

Tavoitteet varhaiskasvatuspalvelujen saavutettavuus ja sujuvuus ja Valssi varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän käyttöönotto vuoden 2025 aikana ovat merkitty keltaisella eli ne ovat toteutuneet osittain. Asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu huhtikuussa 2025. Henkilöstökysely on toteutettu koko kunnan yhteisenä kyselynä loppuvuodesta 2024. Kyselyjen tuloksia on käyty läpi henkilöstön kanssa alkuvuodesta 2025. Näiltä osin tavoitteet ovat toteutuneet. Molemmista kyselyistä saadaan arvokasta tietoa varhaiskasvatuspalveluiden kehittämiseksi.

Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssi on otettu käyttöön vuoden 2025 aikana, mutta palvelun käyttäjäoikeuksiin liittyneiden haasteiden vuoksi ensimmäinen kysely saatiin lähtemään vasta alkuvuonna 2026. Tavoitteiden toteutumatta jääminen on liittynyt siis teknisiin pulmiin.

Kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön osalta kevätpuolella on jääty 100 %:n tavoitteesta, kelpoista henkilöstöä on ollut noin 84 %. Kaikilla on ollut kuitenkin varhaiskasvatusalan koulutus, tai pätevöityminen kesken, mutta henkilö on saattanut työskennellä määräaikaaisesti eri tehtävässä, kuin mihin hänellä on kelpoisuus. Esimerkiksi lastenhoitaja on työskennellyt määräaikaaisesti varhaiskasvatuksen opettajan tehtävässä, koska kelpoista opettajaa ei olla saatu rekrytoitua.

Kelpoisuusehdot täyttävien työntekijöiden rekrytointi on ajoittain haasteellista, myös valtakunnallisesti. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstön rekrytoinnissa ensisijaisena tavoitteena on aina palkata tehtävään muodollisesti pätevä henkilö. Kaikki avoimet toimet ja pidempiaikaiset määräaikaiset tehtävät laitetaan julkiseen hakuun, ja kelpoisuusehdot täyttävä hakija valitaan aina ensisijaisesti. Mikäli muodollisesti päteviä hakijoita ei ole saatavilla, tehtävä täytetään määräaikaaisesti henkilöllä, jolla on tehtävään soveltuva koulutus, opintoja alalta tai riittävä työkokemus.

Syksypuolella kelpoisia on ollut 100 % henkilöstöstä. Lisäksi lyhytaikaisissa, alle 13 päivän sijaisuuksissa on jouduttu käyttämään ei kelpoisia, tehtävään soveltuvia henkilöitä.

Täyttöaste on ollut vuoden lopussa 92 %. Vapaita paikkoja on siis loppuvuonna ollut varhaiskasvatuksessa, mikä on luonnollista, koska varhaiskasvatus ja esiopetus elää toimintavuosittain elokuun alusta heinäkuun loppuun ja vuoden loppu on toimintakauden puolivälissä. Toimintakauden kevätpuolella eli alkuvuonna 2026 paikkoja on täyttynyt ja lisää lapsia on tullut varhaiskasvatukseen.

Käyttöasteesta ei ole alkuvuodesta saatavilla luotettavaa dataa teknisten syiden vuoksi. Käytössä olleeseen ohjelmistoon ei ollut tallentunut tarvittavaa tietoa henkilöstön läsnäolosta, joten käyttöastelaskelmia ei ole saatu. Ohjelmiston vaihtumisen myötä loppuvuoden osalta syyskuusta alkaen käyttöasteesta on saatu tilastotietoa ja käyttöastetavoite on saavutettu.

Tavoitteet Liikkuva varhaiskasvatus osana varhaiskasvatuksen arkea sekä ympäröivän luonnon hyödyntäminen varhaiskasvatuksen toiminnassa ovat tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutuneet kokonaan.

Tavoite koulupolun sujuva alku yhteistyössä perusopetuksen alkuopetusluokkien kanssa ei ole tarkastuslautakunnan arvion mukaan toteutunut kokonaan. Kelpoisuusehdot täyttävän esiopetushenkilöstön määrässä ei olla päästy 100 %:n tavoitteeseen, vaan kevätlukukaudella esiopetuksen henkilöstöstä 60 % on ollut kelpoisuusehdot täyttäviä. Opettajilla on ollut varhaiskasvatusopettajan kelpoisuus, mutta ei esiopetuskelpoisuutta. Syyslukukaudella esiopetuksen henkilöstö on ollut 100 %:sesti kelpoisuusehdot täyttäviä.

Yhteistyö koulun kanssa on toteutunut suunnitelmien mukaan. Yhteistyö on määritelty esiopetuksen vuosikellossa ja sen mukaisesti on toimittu. Asiakastytyväisyyskysely on toteutettu huhtikuussa 2025. Henkilöstökysely on toteutettu koko kunnan yhteisenä kyselynä loppuvuodesta 2024. Kyselyn tuloksia on käyty läpi henkilöstön kanssa alkuvuonna 2025. Näiltä osin tavoitteiden voidaan tulkita toteutuneen.

Kansalaisopisto

Opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien kehittäminen ja toteuttaminen Kuntalaisille (keltainen): Palautekysely jäi toteuttamatta. Virhe huomattiin toimintakauden jälkeen alkukesästä, jolloin kyselyn tuottaminen ei olisi ollut enää tarkoituksenmukaista. Kansalaisopisto sopeuttaa toimintaansa 2026 vuodesta alkaen. Sopeutustoimilla on osittain ollut vaikutusta myös toimintakauden 2025-2026 osallistujamääriin.

Kansalaisopiston kurssien tehokkaampi markkinointi uusien opiskelijoiden saamiseksi (keltainen): Kansalaisopisto ei onnistunut uusien opiskelijoiden saamiseksi mukaan toimintaan. Osallistujamäärä toimintakaudella 2025-2026 oli lopulta 1078. Kansalaisopisto

sopeuttaa toimintaansa 2026 vuodesta alkaen. Sopeutustoimilla on osittain ollut vaikutusta myös toimintakauden 2025-2026 osallistujamäärään.